

Sayı : E-34221550-310.04-7853

Tarih: 19.07.2023

Konu : ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİK GERİ KAZANIM KAPASİTE KRİTER TASLAĞI
HAKKINDA

**TÜM ODALAR
(Genel Sekreterlik)**

İlgili Sektör Meclisleri

İlgi : 13.09.2022 tarihli, 9027 sayılı ve "ÖTL Kapasite Kriter Taslağı Hk." konulu yazımız

İlgi yazı ile kapasite kriter çalışmaları kapsamında Ömrünü Tamamlamış Lastiklerden Geri Kazanım kriter taslağı Odaların ve ilgili Sektör Meclisleri'nin görüşüne sunulmuştur.

İlgili kriter hakkındaki görüşler dikkate alınarak hazırlanmış olan "Ömrünü Tamamlanmış Lastiklerden Hammadde ve İkincil Hammadde Geri Kazanım Kapasite Kriter Taslağı " ekte yer almaktadır.

Bu kapsamda hazırlanan taslak kriter için Odaların ve ilgili Sektör Meclisleri'nin görüşlerine ihtiyaç duyulmaktadır. Bilgilerinizi ve kriter ile ilgili görüşlerinizi 1 Ağustos 2023 Salı günü mesai bitimine kadar Birliğimize iletmenizi rica ederim.

Saygılarımla,

e-imza

Mustafa SARAÇÖZ
Genel Sekreter

EK: ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLERDEN HAMMADDE VE İKİNCİL HAMMADDE GERİ
KAZANIM KAPASİTE KRİTER TASLAĞI (8 sayfa)

ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLERDEN HAMMADDE VE İKİNCİL HAMMADDE GERİ KAZANIM KAPASİTE KRİTER TASLAĞI

(Nace Kodu: 38.32.02)

1.Amaç

Ömrünü Tamamlamış Lastiklerden Hammadde ve İkincil Hammadde Geri Kazanım kapasite kriteri; ömrünü tamamlamış lastiklerin parçalama, granülizasyon veya piroliz süreçlerinden geçirilerek geri kazanılmasını amaçlar.

2.Kapsam

Ömrünü tamamlamış lastiklerin geri kazanılması amacıyla kurulan tesislerin, teknik yeterlilikleri ile beraber, üretim kapasite hesaplarının yöntemlerini kapsar.

3.Giriş

Ülkemizde toplanan ömrünü tamamlamış lastikleri mekanik kırma işlemlerine tabi tutarak kauçuk granül veya piroliz faaliyeti yapılarak ÖTL den geri kazanılan ürünler üretimi yapan tesislerdir. Üretim konusuna göre ortak kullanılan makineler olabildiği gibi, tesise özel makinelerde kullanılmaktadır.

4.Makineler

4.1 Topuk Teli Çekme Makinesi (Makine Kodu: 28.99.39)

Özellik kamyon ve otobüs lastiklerinin jant ile birleştiği kısım olan lastiğin topuk kısmı olarak tabir edilen, içerisinde yüksek miktarda çelik tel bulunan kısımdan çelik tellerin çekilerek çıkartılması işlemi yapan makinedir.

4.2 Shredder (Tek veya Çift Şaftlı Ön Parçalama Makinesi) (Makine Kodu: 28.96.10)

Topuk teli çekilmiş kamyon veya otobüs lastikleri veya binek otomobil lastiklerinin ana kırıcı makinesine beslenebilmesi için 0-150 mm aralığında mekanik kırma yapılarak boyut küçültme işlemi yapan makinedir.

4.3 Ana Kırıcı (Tek Şaftlı Kırıcı) (Makine Kodu: 28.96.10)

Shredder makinesinde kırma işlemine tabi tutulan ömrünü tamamlamış lastiklerin (0-150 mm) kırılarak (0-22 mm) içerisinde bulunan tel ve kauçuğun birbirinden ayrılmasını sağlayan makinedir. Ana kırıcı kapasitesi kullanılan bıçak sistemi, motor gücü ve hızı, besleme haznesi büyüklüğü gibi veriler ışığında üreticinin kullanım kılavuzunda belirlenen saatlik kapasitesi olarak alınır.

4.4 Manyetik Seperatör

Ana kırıcıdan çıkan kauçuk ve tel karışımının içerisinde manyetik miktatıslar yardımıyla metal ve tel atıklarının ayrılmasını sağlayan makinedir.

4.5 Granülatör (Makine Kodu: 28.96.10)

Ana kırıcı ve manyetik seperatörden geçtikten sonra geriye kalan 0-22 mm kauçuk parçaların mekanik kırma ile 0-4 mm arasında ölçüye küçültme işlemini yapan makinelerdir.

4.6 Toz Emiş Sistemi (Jet filtre)

Ana kırıcı ve granülatör de kırma işlemi esnasında uçuşan tekstil ve toz parçacıklarının hava yardımıyla pnomatik olarak çekilmesini sağlayan sistemdir.

4.7 Elek sistemi (Makine Kodu: 28.96.10)

Granülatörden çıkan 0-4 mm arasındaki kauçuk granüllerin istenilen ürün ebadında ayrılmasını sağlayan elek sistemidir.

4.8 Dolum Ünitesi (Makine Kodu:28.29.21)

Elekten çıkan kauçuk granül ürünlerin istenilen tonaj dâhilinde çuvallara doldurulmasını sağlayan sistemdir.

4.9 Piroliz Ünitesi

Ömrünü tamamlamış lastiklerin oksijensiz ortamda yüksek derecede ısıya tabi tutularak yakılması işleminin yapıldığı ünedir.

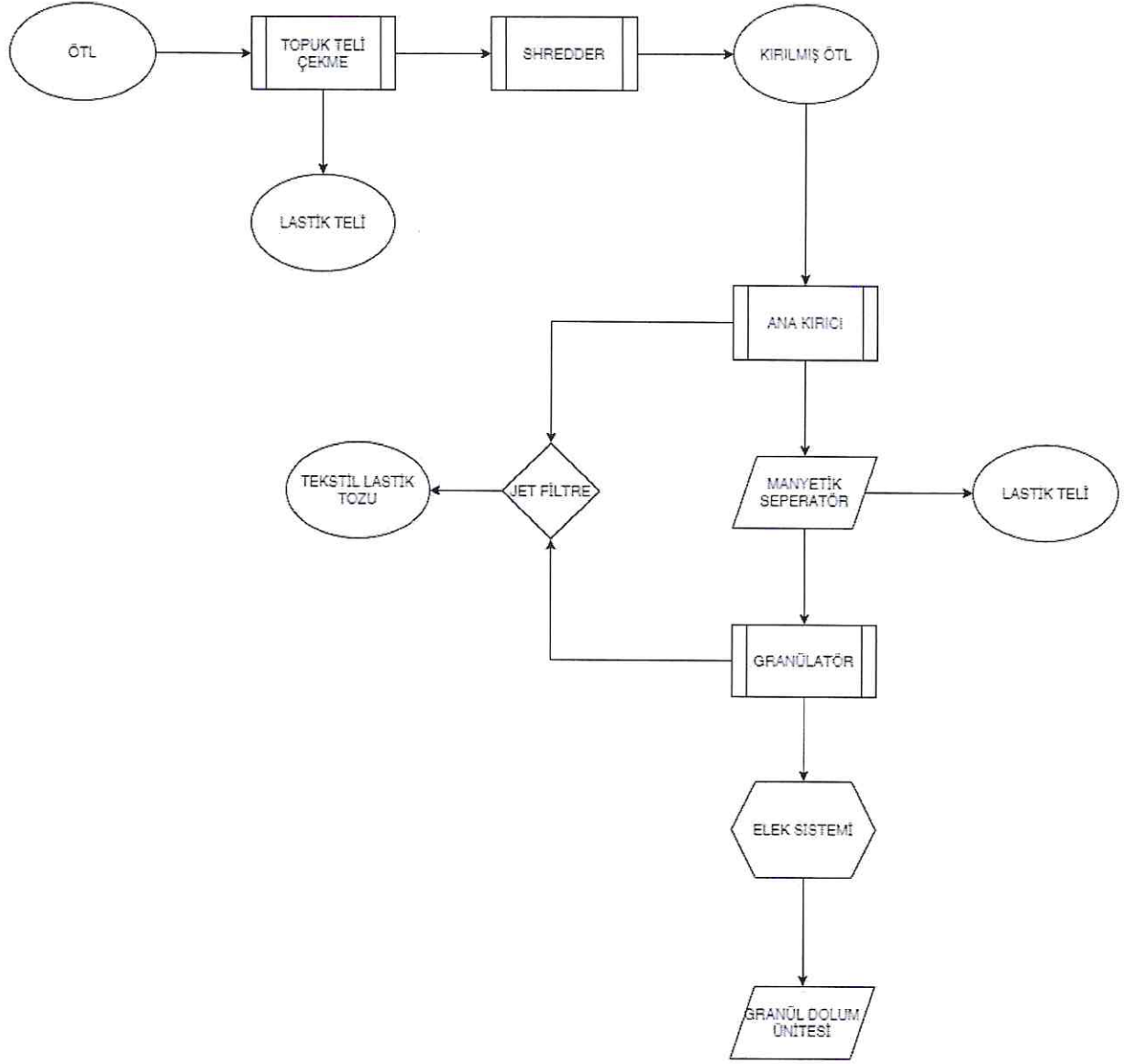
4.10 Öğütme Makinesi (Makine Kodu: 28.96.10)

Çıkan karbon siyahı ürünlerin öğütülerek toz haline getirildiği makinedir.

4.11 Makine Listesi

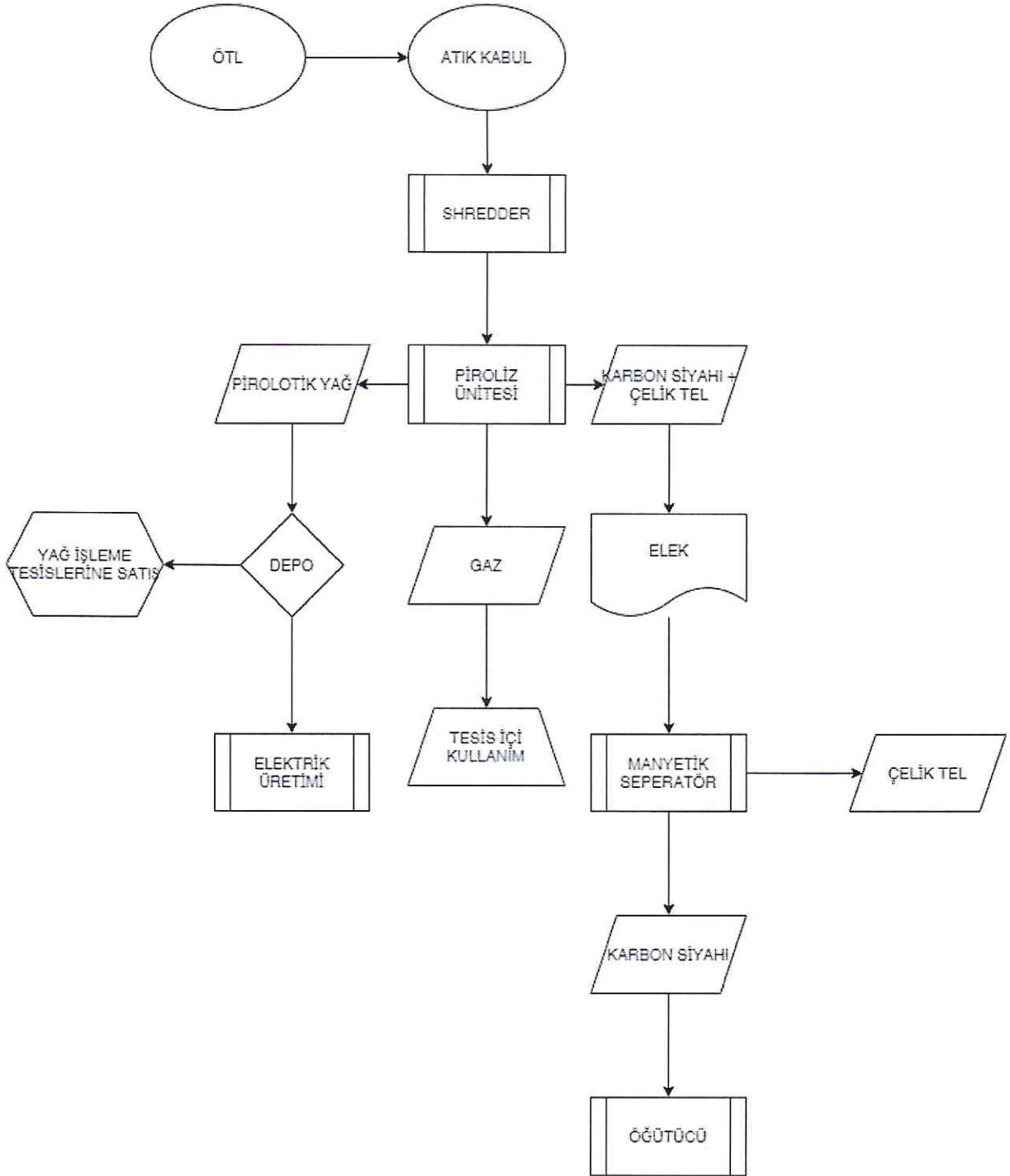
	Parçalama Tesis	Granülizasyon Tesis	Piroliz Tesis
Tel Çekme Makinesi	O	O	O
Shredder (Tek veya Çift Şaftlı Kırıcı)	+	+	O
Ana Kırıcı (Tek Şaftlı Kırıcı)	O	+	O
Manyetik Seperatör	O	O	O
Toz Emiş Sistemi (jet Filtre)	+	+	+
Granülatör	-	+	O
Elek Sistemi	O	O	O
Dolum Ünitesi	O	O	O
Piroliz Ünitesi	-	-	+
Öğütme Makinesi	-	O	O
Yükleme ve Aktarma Konveyörü	O	O	O
O: opsiyonlu , +: gerekli			

5. Granülizasyon Tesisi Örnek Akış Şeması

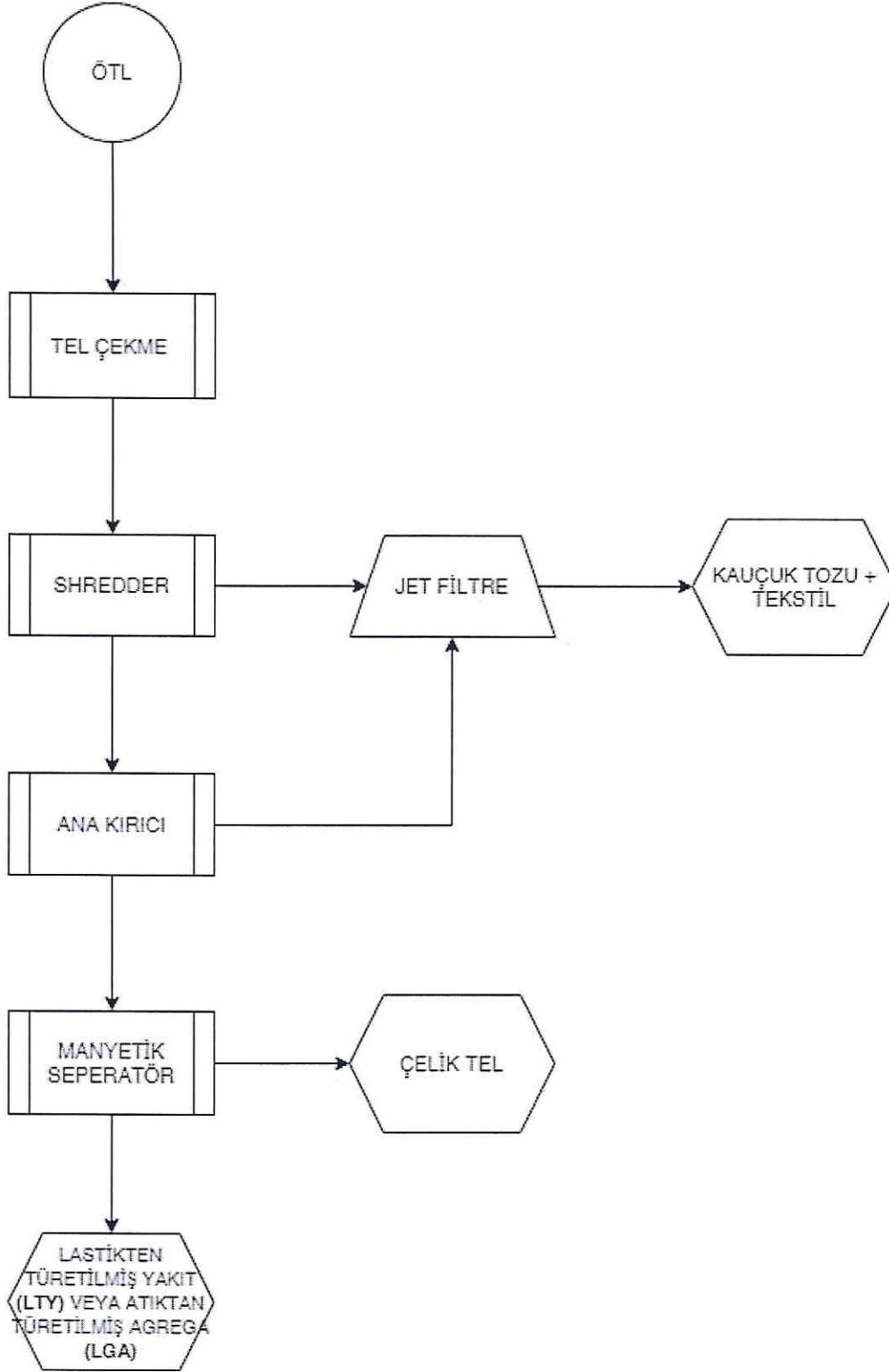
Not: Proses üretim tesisine göre değişkenlik gösterebilir.

6. Piroliz Tesisi Örnek İş Akım Şeması

Not: Proses üretim tesisine göre değişiklik gösterebilir.

7. Parçalama Tesisi Örnek İş Akım Şeması

Not: Proses üretim tesisine göre değişkenlik gösterebilir.

8. Granülizasyon Tesisi Kapasite Hesabı

Ömrünü tamamlamış lastiklerin (ÖTL) ilk önce eğer tel çekme ünitesi var ise topuk telleri çekilir. Daha sonra, shredder (çift şaftlı kırıcı) makinesinde kırılarak ana kırıcıya (tek şaftlı kırıcı) beslenecek boyuta getirilir. Tek şaftlı kırıcıda kırılan ÖTL manyetik seperatörden geçirilerek içerisinde bulunan tel ayrılır. Sadece kauçuk malzeme granülatör makinelerine beslenir. Granülatör makinelerinde granül olan ÖTL elek sistemlerinden geçirilerek istenilen ürün boyutu ayarlanır. Ana kırıcı ve granülatör makinelerine bağlanan toz emiş sistemi ile ortamın tozuması önlenir, yanıcı toz ve tekstil emilir. Makine verimliliği %80-%90 arasındadır.

K : Kapasite

Q : Makine Kapasitesi

H : Verim

K : $Q \times 8 \text{ saat/gün} \times 300 \text{ gün/yıl} \times H$

1 ton ÖTL kırıldığında yaklaşık %65-75 granül, %23-33 tel, %1-3 tekstil atığı çıkmaktadır.

Örnek Hesaplama:

Q: 10 ton/saat

H : % 85

K = 10 ton/saat x 8 saat/gün x 300 gün/yıl x 0,85

K = 20.400 Ton/Yıl ÖTL kullanılacaktır.

K granül = 20.400 x 0,70 = 14.280 Ton/Yıl granül üretimi kapasitesi

K tel = 20.400 x 0,30 = 6.120 Ton/yıl tel kapasitesi

9. Piroliz Tesisi Kapasite Hesabı

Ömrünü tamamlamış lastiklerin (ÖTL) ilk önce eğer tel çekme ünitesi var ise topuk telleri çekilir. Daha sonra, shredder (çift shaftlı kırıcı) makinesinde kırılarak ana kırıcıya (tek shaftlı kırıcı) beslenebileceği gibi direk piroliz ünitesine de beslenebilir. Piroliz ünitesinde yağ, gaz ve karbon siyahı oluşmaktadır. Oluşan gaz piroliz ünitesinin ısıtılmasında kullanılmaktadır. Yağ direk satılabileceği gibi elektrik üretiminde de kullanılabilir. Karbon siyahı elek ve manyetik seperatörden geçirilerek içerisindeki tel ayrılır. Kauçuk karbon siyahı toz haline getirilmek için öğütücülere beslenir ve toz karbon siyahı elde edilir.

K : Kapasite

Q : Makine Kapasitesi

H : Verim

K : $Q \times 8 \text{ saat/gün} \times 300 \text{ gün/yıl} \times H$

1 ton ÖTL kırıldığında %30-40 karbon siyahı, %10-20 tel, %10-15 syn gazı ve %30- 40 pirolitik yağ çıkmaktadır. Bu oranlar tesislere göre değişiklik gösterebilir.

Örnek Hesaplama:

Q : 10 ton/saat

H : % 85

K = $10 \text{ ton/saat} \times 8 \text{ saat/gün} \times 300 \text{ gün/yıl} \times 0,85$

K = **20.400 Ton/Yıl** ÖTL kullanılacaktır.

K karbon siyahı = $20.400 \times 0,35 = 7.140 \text{ Ton/Yıl}$ karbon siyahı üretimi kapasitesi

K tel = $20.400 \times 0,15 = 3.060 \text{ Ton/yıl}$ tel kapasitesi

K yağ = $20.400 \times 0,35 = 7.140 \text{ Ton/Yıl}$ yağ üretimi kapasitesi

K gaz = $20.400 \times 0,15 = 3.060 \text{ Ton/Yıl}$ syn gazı kapasitesi

10. Parçalama Tesisi Kapasite Hesabı

Ömrünü tamamlamış lastiklerin (ÖTL) ilk önce eğer tel çekme ünitesi var ise topuk telleri çekilir. Daha sonra, shredder makinesinde kırılarak ana kırıcıya beslenecek boyuta getirilir. Tek shaftlı kırıcıda kırılan ÖTL manyetik seperatörden geçirilerek içerisinde bulunan tel ayrılır. Manyetik seperatörden tel ayıklandıktan sonra çıkan ürün ile parçalanmış ömrünü tamamlamış lastik (LTY, LGA vb.) üretimi gerçekleşmiş olur.

K : Kapasite

Q : Makine Kapasitesi

H : Verim

K : $Q \times 8 \text{ saat/gün} \times 300 \text{ gün/yıl} \times H$

1 ton ÖTL kırıldığında yaklaşık %65-75 parçalanmış lastik (LTY, LGA vb.), %23-33 tel çıkmaktadır.

Örnek Hesaplama:

Q: 10 ton/saat

H : % 85

K = 10 ton/saat x 8 saat/gün x 300 gün/yıl x 0,85

K = 20.400 Ton/Yıl ÖTL kullanılacaktır.

K lty/lga = 20.400 x 0,70 = 14.280 Ton/Yıl parçalanmış lastik (LTY, LGA vb.)üretimi kapasitesi

K tel = 20.400 x 0,30 = 6.120 Ton/yıl tel kapasitesi

NOT: Kapasite hesabı yapılırken üretimde kullanılan makinelerin kapasite hesabı ayrı ayrı yapılıp darboğaz olan kapasiteye esas alınmalıdır.